

1970

KARSZT-ÉS BARLANGKUTATÁSI TÁJÉKOZTATÓ

4

A MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT KÖRLEVELE

Társulatunk 1970. május 23-án 16 órai kezdettel

ÜNNEPI KÖZGYÜLÉST

tartott a Bányaiipari dolgozók Szakszervezetének Székházában.

N A P I R E N D

Elnöki megnyitó

Megemlékezés hazánk felszabadulásának 25. évfordulójáról

Megemlékezés a Dobsinai-jégbarlang feltárásának 100. évfordulójáról

Megemlékezés:

SCHRÉTER ZOLTÁN RÓL

LAKATOS LÁSZLÓ RÓL

BACSAK GYÖRGY RÓL

Főtitkári beszámoló

Gazdasági titkár jelentése

Számvizsgáló Bizottság jelentése

Előterjesztések

Kitüntetések átadása

Elnöki zárszó

A közgyűlésről részletes beszámolót körlevelünk következő számában közlünk.

Friedrich Morton halála

A tudományos barlangkutatás egyik oszlopa dőlt ki Hallsattban Friedrich Morton 1969. július 10-én 79 éves korában bekövetkezett halálával. Idős kora ellenére életének utolsó hónapjáig aktív kutató speleológus és botanikus volt. Egyike volt azoknak, akik megindították a barlangok flórájának rendszeres kutatását és feldolgozását. 1925-ben H. Gams társszerzővel "Höhlenpflanzen" címmel közzétette a barlangnyílások növényvilágára vonatkozó alapvető monográfiáját, mely ma is alapja és kiindulása a barlangok flórája kutatásának. Hallstattban saját erejéből "Botanische Station" néven növényteni kutató laboratóriumot alapított. A biológiai kutatások mellett régészeti, hidrológiai, barlangfeltárási téren is nemzetközileg ismert nevet szerzett magának. A Dachstein vidéke mellett kedves munkaterülete volt Dalmácia és Isztria, melyeknek barlangjait kutatta. Rab (Arbe) és Cres (Cherso) szigetéről írt növényföldrajzi monográfiája az Adria vidékének ma is a legbecsesebb forrásmunkái közé tartozik.

prof. Dr. Boros Ádám

AMERIKAI TANULMÁNYUTON

Részletek dr. Balázs Dénes III. sz. beszámolójából

Észak-amerikai, valamint Puerto Ricó-i tanulmányaimat befejezve, folytattam utam Dél-Amerika felé és 1969. október 31-én megérkeztem Caracasba, Venezuela fővárosába.

Első utam Venezuela keleti részébe, a Monagas államban lévő Caripe-hegységbe vezetett. Itt expedíciót szerveztünk a világhírű Guacharó-barlang szifonnal elzárt belső részébe. Ez a barlang Dél-Amerika ma ismert leghosszabb üregrendszere és legfőbb nevezetessége, hogy sötétjében élnek a guacharo madarak ezrei. A szifonon való átkelés izgalmas vállalkozás volt, de megérte, mert az elzárt barlangszakaszban rendkívül szép cseppkőképződményekben lehet gyönyörködni. Különösen a heliktitek milliós kusza szövvénye elkápráztató.

Egy másik vidéki tanulmányutunk Caracastól DNy-ra, San Juan de los Morros (Gurarico állam) vidékére vezetett, ahol a mészke Ny-K csapásban hosszan elhúzódva, merész sziklabörcök, egymástól izolált, meredek toronyhegyek formájában szökken a magasba.

Bejártuk ezt az érdekes vidéket és többek között leereszkedtünk a Cueva de Lomó del Medio üregrendszerébe, amely ezidőszerint Venezuela legmélyebb ismert barlangja. A barlang szájánál az araguató nevű barna majmok nagy kiabálással fogadtak s szerencsésen végződött ismerkedésünk egy három méteres, vastag őriáskigóval is.

Caracasban megtekintettem a barlangkutató egyesület székházát, egy magányos villát, amelyben előadóterem, térképtár, felszereléstár, könyvtár stb. van. Már elkészültek egy emeletes, modern klubház tervei, valamint rövidesen megkezdik a caripei barlangkutató állomás építését is. Az igen zsufolt, fárasztó de nagyon hasznos szakmai tanulmányok után bucsut vettem Caracastól és november 11-én megérkeztem Kolumbia fővárosába Bogotába.

Bogotából kiindulva az első nagyobb vidéki kirándulásunk Boyaca tartomány északnyugati részébe vezetett, majd látogatást tettünk Bogotától ÉK-re, La-Siberia hegységbe, ahol a cementmű geológusai kalauzoltak a vas- és mészkőbányákba, többek között felkapaszkodtunk egy közel 4000 méter magasságban nyitott mészkőfejtőbe. Ez a bánya az ugynevezett páramo zónában fekszik, ahol a karsztos felszínnek rendkívül érdekes vegetációja van.

Kolumbiai utazásaim élményekben leggazdagabb fejezetét a két chocío expedíció jelentette. Az első alkalommal a Rio Atrato menti Quibdóból a Rio San Juan mellékre utaztunk, ahol Andagoya vidékén egy észak-amerikai cég arany és platina bányászatát ismertük meg. Isthmina közelében megtaláltuk azokat a trópusi karsztos sziget-hegyeket, amelyekről még Bogotában szereztünk előzetes információkat. Adatokat gyűjtöttünk arra vonatkozóan, hogy merre élnek még ősi életformák között primitív cholo indiánok. Ezen információk alapján szerveztük meg második expedíciónkat, amelynek során a Tutunendo vidékén, nehezen járható őserdei ösvényeken jutottunk el néhány cholo csoporthoz. Ezek a primitív, meztelenül járó, halász-vadász őserdei népcsoportok az észak felől mind jobban elönyomuló, a folyópartokat elfoglaló és gyorsan szaporodó néger lakosság a dzsungel mélyére szorítja vissza. Talán az utolsó, 24 órában sikerült még életkörülményeikről néprajzi adatokat gyűjteni, sok fotó- és filmfelvételt készíteni, valamint használati eszközeikből csere útján sok tárgyat megszerezni.

A kolumbiai tanulmányi program befejeztével Medellinből autóbusszal Cali-Popayan-Pastó utvonalon az ecuadori határra utaztam és a Carchi folyó felett egy természetes mészkőhídon átkelve, 1969. december 17-én megérkeztem Ecuador földjére.

H I R E K

A Középdunántuli Vizügyi Igazgatóság Alba Regia Barlangkutató Csoportja

március 23-án a székesfehérvári Technika Házában rendezte meg a hagyományos (és hagyományosan magas színvonalu) évi beszámoló ülését. Bár a székesfehérváriak sok nehézséggel küzdenek (nehezen megközelíthető kutatási terület, stb.), mégis az átlagot messze meghaladó mennyiségű és értékű tudományos munkát végeznek évről évre. Különösen kiemelkedik rendszeres forrásmérő tevékenységük és az a munka, amit műszerfejlesztésre fordítanak. Az utóbbiról, a szokásoknak megfelelően, a fejlesztési munka vezetője, Zentai Ferenc számolt be. Sok egyéb mellett egy sokévi munkával elkészített alacsonyfrekvenciás rádió-iránymérő berendezést és egy fejlesztés alatt álló 5x5 mérőhelyes hidrológiai-klimatológiai távmérő-hálózatot ismertetett; egyik sem szorul külön méltatásra. A székesfehérvári barlangkutatók szakmai beszámolóit mindig tanulságos meghallgatni.

Gádoros Miklós

A Ferencvárosi Természetbarát Sportkör Barlangkutató Csoportja, abból az alkalomból, hogy kutatási együttműködést kötött az Óbudai Szeszgyár Kinizsi Barlangkutató Csoportjával, 1970. III. 19-én barlangtérképészeti kiállítást és klubestet rendezett.

Horváth János az FTES barlangkutatói nevében rövid beszámolót tartott a csoport munkájáról és terveiről, majd Szunyogh Gábor ismertette a pestkörnyéki barlangokat. A két beszámolót Csekő Árpád és Vukov Péter barlangi dia vetítése követte. A műsor után a vendégek megtekintették az igen szakszerűen és ügyesen elrendezett, magasszínvonalu kiállítást, amely bemutatta a fővároskörnyéki barlangok térképezési munkálatait, térképeit, a térképezés segédeszközeit és a barlangokban szükséges felszereléseket.

A klubestet a résztvevők jókedvű baráti beszélgetése zárta be.

Sz. K.

Magyarország legmélyebb barlangja a Vecsembükki-zsomboly

A Vörös Meteor Raisz Keresztély barlangkutató Csoportja május első napjaiban Szenthe István vezetésével újabb expedíciót szervezett az alsóhegyi Vecsembükki-zsombolyba. A kutatóknak sikerült újabb száz méterrel mélyebbre hatolniok, így a zsomboly eddig feltárt mélysége kb. 280 m. A sikeres feltáró munkáról részletesebb beszámolót fogunk közölni.

D. Gy.

KÖNYVISMERTETÉS

Z. K. Tintilozov: ANAKOPIJSZKAJA PROPASZTY (orosz nyelvű)
Tbiliszi, 1968.

Az Anakopijszkaja-zsomboly a Gruz Szövetségi Köztársaság területén Szuhumitól 30 km-re északra nyílik a mészkőfennsík 220 m tengerszintfeletti magasságban. Hossza másfél kilométer, mélysége 150 méter.

A szerző művében részletesen ismerteti a barlangot, és figyelemreméltó eredményeket közöl a barlangban lezajlott hidrológiai, geológiai, biológiai stb. vizsgálatokról.

A könyvet 50-nél több fekete-fehér kép illusztrálja.

Beszerezhető: Gorkij könyvesbolt, Bp. V., Váci u.

Hans Bauer: UNTERIRDISCHE WELTEN (német nyelvű)
Brockhaus Verlag Leipzig, 1969.

Földalatti világok c. németnyelvű könyv nem törekszik tudományos eredmények elemzésére, marad népszerű ismeretterjesztő mű. A szerző számos barlangba, híres régi bányába, alagutba kalauzolja el az olvasót, de ismerteti a náci Németország szörnyűségei földalatti üzemeit is. A könyv sok szép és válogatott fényképgyűjteménye között örömmel ismerünk fel számos magyarországi barlangi felvételt. (Hazslinszky Tamás felvételei).

Vukov Péter

Beszerezhető: NDK Centrum

Kiadja: A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, VI., Gorkij fasor 46-48.

Felelős szerkesztők: Dr. Dénes György és Székely Kinga

Felelős kiadó: Dr. Hegedűs Gyula